

Pirkanmaan hyvinvointialue

Kiinteistö- ja tilahallintapalvelut
Saara Vänskä
(sähköpostitse)

Lausunto, pilaantuneen maaperän puhdistaminen ja vieraslajin poistaminen Keisarinharju-Vehoniemenharjun Natura 2000 -alueella kiinteistöllä 211-455-16-74, Kangasala

Kiinteistön 211-455-16-74 (Kaivannon sairaala, osoite Lahdentie 1671, 36270 Kangasala) läntinen osa sijoittuu pieneltä alalta Keisarinharju-Vehoniemenharjun Natura 2000 -alueelle. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (myöh. ELY-keskuksen) saamien tietojen mukaan ko. kiinteistölle, Natura-alueen puolelle sijoittuu noin 400 m² laajuinen vanha jätetäyttöalue, jolla arvioidaan olevan noin 3 800 tonnia jätteensekaista maa-ainesta. Jätteensekaista maa-ainesta havaittiin alueella noin 5 metrin syvyyteen saakka. ELY-keskukselle 18.8.2023 toimitetun selvityksen (Kaivannon sairaala, Selvitys maa-alueen pilaantuneisuudesta ja puhdistustarpeen arviointi, laatinut: A-Insinöörit Civil Oy 9.8.2023) perusteella ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö on katsonut (sähköposti 13.10.2023, diaarinumero PIRELY/8995/2023), että jätetäyttö tulee alueelta poistaa ja alueen maaperä puhdistaa. Jätetäyttö sijoittuu Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevan boreaalisen lehdon alueelle (ks. karttaesitys liitteenä, boreaalinen lehto limenvihreällä rasterilla).

ELY-keskus on kesällä 2022 havainnut edellä mainitun jätetäytön alueella sekä sen läheisyydessä kiinteistöllä 211-455-16-74 kasvavan haitallista vieraslajia, jättipalsamia. Havainto on tehty ELY-keskuksen toteuttamassa Natura 2000 -alueen luontotyyppien maastoinventoinnissa. 1.1.2017 voimaan astuneen vieraslajilain (laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 1709/2015) 4 §:n nojalla kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä olevan jättipalsamiesiintymän hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi. **ELY-keskus pitää perusteltuna, että jättipalsamiesiintymä huomioidaan maaperän puhdistamisen suunnittelussa sekä puhdistamisen toteuttamisen yhteydessä. Maaperän puhdistamista suunniteltaessa on perusteltua suunnitella myös pidempiaikaista torjuntatoimintaa jättipalsamin esiintymän hävittämiseksi Natura-alueelta kiinteistöltä 211-455-16-74.**

Koska puhdistettava maa-alue ja jättipalsamikasvustot sijoittuvat Natura 2000 -alueelle, on toimenpiteissä huomioitava Natura 2000 -aluetta koskevan merkittävän heikentämisen kielto (LSL 9/2023, 34 §). Kielto koskee kaikenlaista Natura-alueilla sekä niiden lähistöllä tapahtuvaa toimintaa. Tässä tapauksessa maaperän puhdistamiseen ja vieraslajin torjuntaan liittyvät toimenpiteet tulee suunnitella niin, ettei niistä aiheudu merkittävää heikentymistä Natura 2000 -alueen suojeluperusteille, ja

13.10.2023

merkittävän heikentymisen mahdollisuus on suljettava pois ELY-keskukselle tehtävän ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä dokumentoitavassa **natura-arvioinnin tarpeen selvittämisessä** (ns. **natura-arvioinnin tarveharkinta**). Natura-arvioinnin tarpeen selvittämistä on ohjeistettu yksityiskohtaisesti Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -oppaassa (Mäkelä K. ja Salo P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47). Opas on löydettävissä mm. ympäristöministeriön sivuilta: (<https://ym.fi/-/uusi-opas-luontoselvitysten-laadintaan-ja-luontovaikutusten-arviointiin>).

Seuraavassa lisätietoja Keisarinharjun-Vehoniemenharjun Natura 2000 -alueesta sekä ohjeistusta suunnittelussa huomioitavista seikoista.

Tiedot Keisarinharju-Vehoniemenharjun Natura 2000 -alueesta

Keisarinharju-Vehoniemenharju on n. 268 hehtaarin laajuinen luontodirektiivin mukainen erityisten suojelutoimien alue (SAC). Kohteen suojelun perusteina ovat alueen tietolomakkeen mukaan luontodirektiivin liitteen I luontotyypeistä harjumetsät (koodi 9060, pinta-ala 242 ha), boreaaliset lehdot (9060, 10,6 ha), puustoiset suot (91D0, 1,7 ha), tulvametsät (91E0, 0,5 ha), vaihettumis- ja rantasuot (7140, 0,6 ha) sekä humuspitoiset lammet ja järvet (3160, 0,15 ha) sekä luontodirektiivin liitteen II -laji liito-orava (koodi 1910). Keisarinharju-Vehoniemenharjun Natura 2000 -alueen tietolomake sekä sen tiivistelmä löytyvät ymparisto.fi -sivuilta (<https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/natura-2000-alueet/keisarinharju-vehoniemenharju>).

Toimenpiteiden suunnittelussa huomioitavia seikkoja

Jotta maaperän puhdistamisen haitallisia vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin voidaan minimoida, tulee maaperän puhdistaminen suunnitella toteuttavaksi niin, ettei toimenpiteitä kohdisteta jätetäyttöalueen ulkopuolelle Natura-alueella. Ainoastaan yksittäisiä, maaperän puhdistamisen onnistumisen kannalta välttämättömiä puita on mahdollista kaataa jätetäyttöä ympäröivältä rinnealueelta. Muutoin puustoa saa poistaa vain jätetäyttömaan alalta. Myöskään toimenpiteisiin liittyvää varastointia ei saa toteuttaa Natura-alueella. Toimenpiteissä tulee pyrkiä siihen, että täyttömaan tilalle kehittyisi ympäröivän luontotyypin kaltaista boreaalista lehtoluontotyyppiä.

Massanvaihdossa käytettävä maa-aines tulee ensisijaisesti olla samalta harjujaksolta peräisin olevaa, mieluiten mahdollisimman samankaltaista maa-ainesta kuin ympäröivällä lehtoalueella. Mikäli aines tuodaan muualta, sen sopivuus tulee arvioida ja tarvittaessa tutkia. Erityisesti tulee huomioida, että tuotava aines on vieraslajeista puhdasta. Massanvaihdon jälkeen alue tulee jättää kasvittumaan luontaisesti.

13.10.2023

Koska puhdistettavalla alueella ja sen ympäristössä esiintyy haitallista jättipalsamia, tulee suunnitelman kattaa jättipalsamin torjuminen paitsi puhdistettavan jätetäyttöalueen ympäristössä kiinteistöllä 211-455-16-74, myös jälkikäsittelemällä vaihdetun maa-aineksen alueella, johon jättipalsamin uudelleen levittäytyminen on hyvin todennäköistä. Kaikissa alueelle suunniteltavissa toimenpiteissä on huomioitava, ettei lajia toimenpiteiden yhteydessä levitetä. Esim. työkoneiden renkaiden/telojen mukana siementen levittäminen tulee ehkäistä.

Kitkennän ja niiton voidaan todeta olevan tehokkaita keinoja päästä eroon jättipalsamista. Jättipalsami soveltuu kitkettäväksi, sillä se irtoaa helposti maasta, eikä erityisiä suojavarusteita tarvita. Niittäminen soveltuu torjuntamenetelmäksi erityisesti laajoille esiintymille. Kitkentä ja /tai niittäminen tulee toteuttaa 2 - 3 kertaa kasvukauden aikana. Torjuntaa on toistettava useampina vuosina, jotta myös maaperän siemenpankista kasvavat jättipalsamit tulevat torjutuksi ja kasvusto saadaan häviämään. Jos uusia siemeniä ei ehdi muodostua, katoaa jättipalsami paikalta muutamassa vuodessa. Lisätietoja jättipalsamista ja sen torjunnasta on saatavissa osoitteesta: <https://vieraslajit.fi/>. Mikäli kiinteistön omistaja/ haltija ei itse toteuta vieraslajin torjuntaa, on torjunta mahdollista hankkia esim. torjuntaan erikoistuneelta yrittäjältä tai toteuttaa talkootyönä.

Alueelta poistettavan aineksen loppusijoittamispaikkaa suunniteltaessa tulee huomioida myös vieraslajin siementen esiintyminen aineksessa.

Mikäli edellä mainitut seikat huomioidaan pilaantuneen maaperän puhdistamisen sekä vieraslajin torjunnan suunnittelussa ja toteutuksessa, ELY-keskus katsoo voitavan välttää luonnonsuojelulain vastaiset vaikutukset.

Lisätietoja asiassa antaa tarvittaessa ylitarkastaja Marita Saksa-Lapikisto, etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi.

Asian käsittely

Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat vastuualueen Luontoyksikössä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Marita Saksa-Lapikisto ja ratkaissut Luontoyksikön päällikkö Marja-Liisa Pitkänen. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksymisestä on asiakirjan lopussa.

Liitteet

Kartta boreaalisen lehdon luontotyypin sijoittumisesta kiinteistöllä 211-455-16-74 (boreaalinen lehto osoitettu limenvihreällä rasterilla)

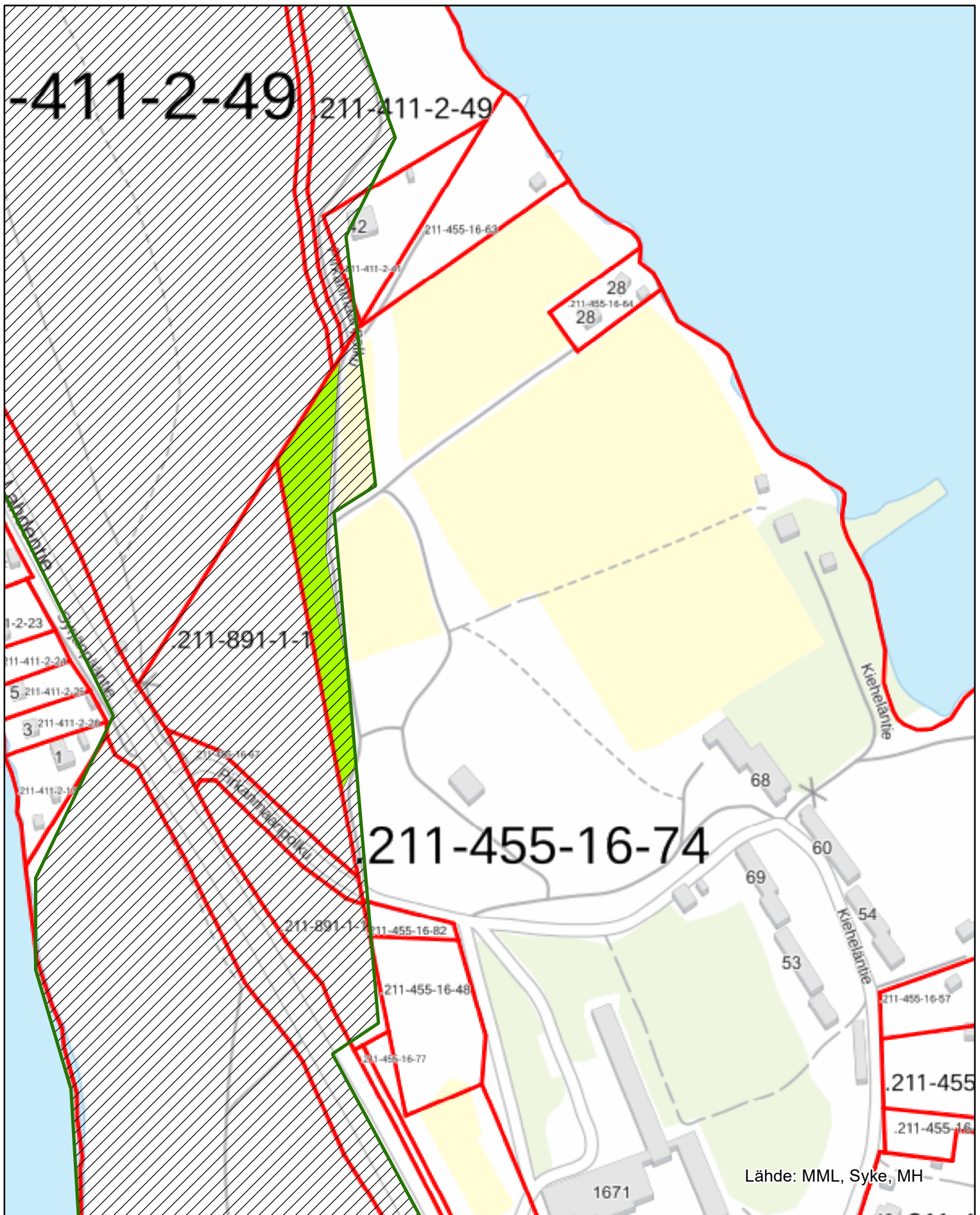
Jakelu

A-Insinöörit Civil Oy, Marika Mäkinen (sähköpostitse)

Tämä asiakirja PIRELY/11505/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/11505/2023 har godkänts elektroniskt

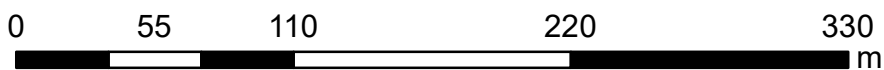
Esittelijä Saksa-Lapikisto Marita 13.10.2023 14:33

Ratkaisija Pitkänen Marja-Liisa 13.10.2023 14:46

 Keisarinharju-Vehoniemenharju, Natura 2000

 Boreaalisen lehdon luontotyyppi

Koordinaattijärjestelmä: EUREF FIN TM35FIN